

20043 GEOGRAFIE OBYVATELSTVA A OSÍDLENÍ 1

cvičení 6

Podzim 2017

Petr MAREK

petrmarek@mail.muni.cz

Zadání 3. části seminární práce (1)

► SŇATEČNOST

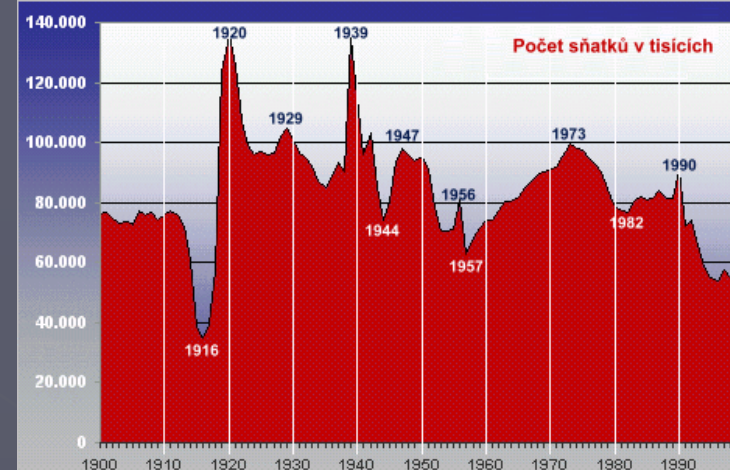
- v ČR po r. 1990 sestupný trend celkového počtu uzavřených sňatků

► ROZVODOVOST

- ČR je velmi liberální ⇒ vyšší rozvodovost (vs. It., Šp., Pol.)
- spíše stoupající trend
- ČR (2005): více než 60 % rozvedených manželství

► POTRATOVOST

- ovlivňována legislativou, antikoncepcí, společenským klimatem, individuálními vlivy (náboženské přesvědčení – ČR vs. Irsko, Polsko; úroveň vzdělání; ekonomická situace), reprodukčním zdravím
- ČR (2008): necelých 40 potratů na 100 narozených dětí

Zadání 3. části seminární práce (2)

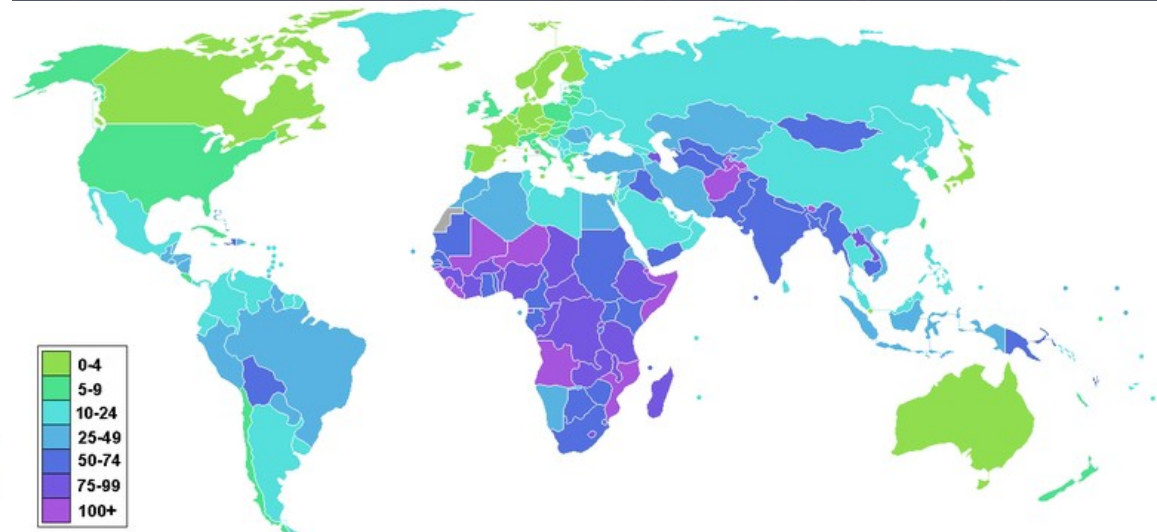
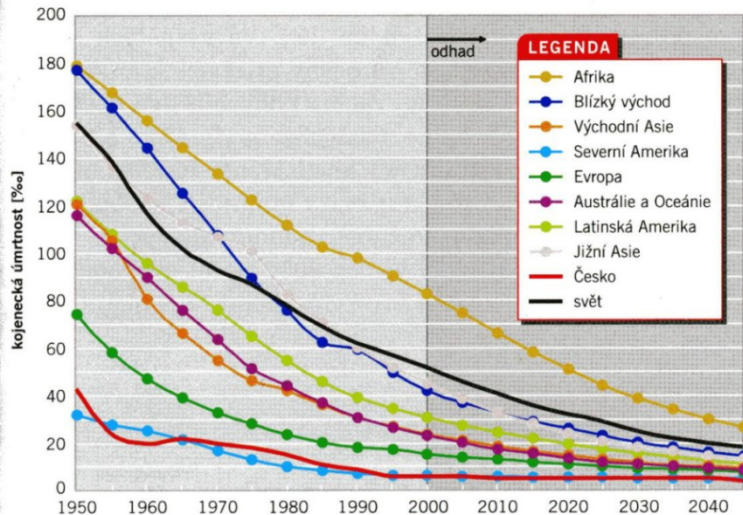
► KOJENECKÁ ÚMRTNOST

■ kvocient kojenecké úmrtnosti

- = počet zemřelých ve stáří do 1 roku na 1 000 živě narozených
- používá se i jako **jeden z ukazatelů životní úrovně daného regionu (země)**
 - ukazatel zprostředkovaně hovoří o kvalitě a výši životní úrovně, zdravotní a sociální péči, kulturní úrovni apod.
- celosvětově klesající tendence
- průměrná hodnota ve světě (2015): 32 ‰

► v ČR (2015) jsou to 3 ‰ (světová špička!)

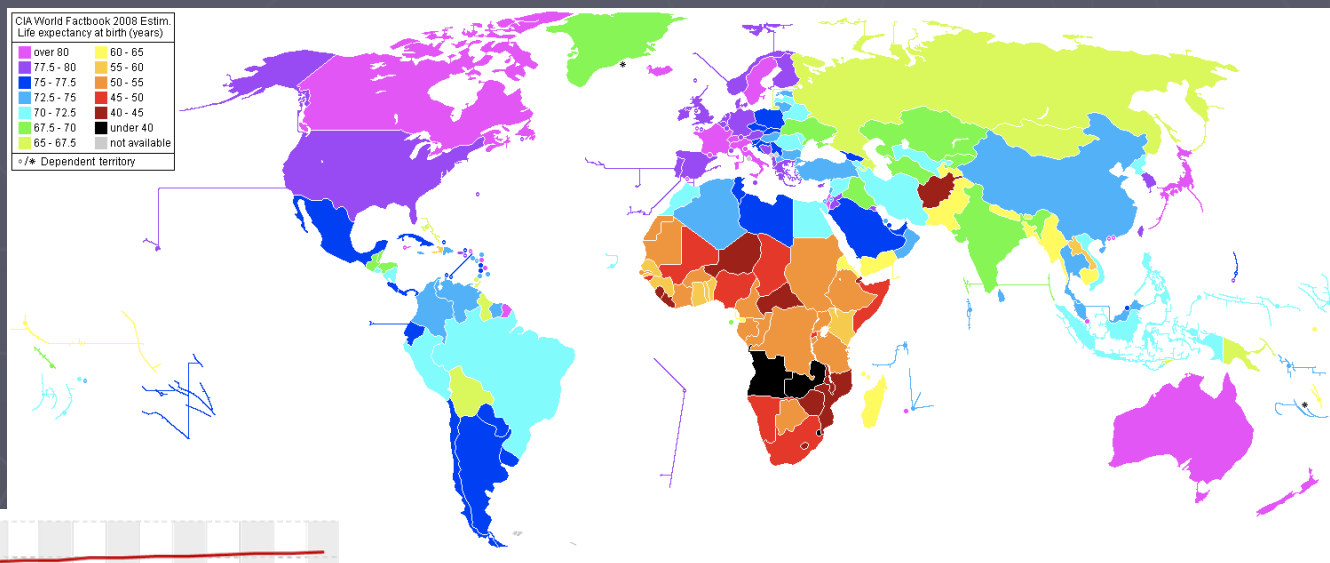
4 VÝVOJ KOJENECKÉ ÚMRTNOSTI

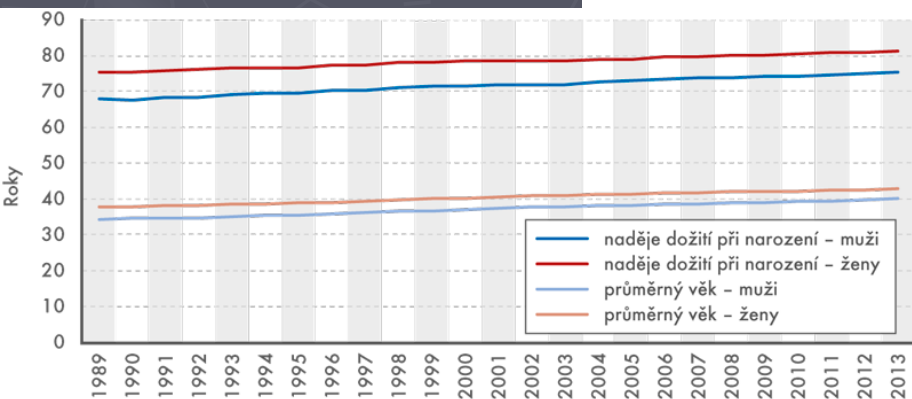
Zadání 3. části seminární práce (3)

► NADĚJE DOŽITÍ

- = počet roků, které v průměru ještě prožije osoba ve věku x
- nejčastěji se udává střední délka života ve věku 0 (tj. při narození)
- další z ukazatelů ekonomické a společenské vyspělosti daného regionu (země)
- celosvětově rostoucí tendence

(Česká republika)

► Co označují tyto pojmy?

- naděje dožití = střední délka života
- střední délka života = naděje dožití
- průměrný věk – aritm. průměr věku
- + nesprávné výrazy... urč. skupiny jedinců

Zadání 3. části seminární práce (4)

- ▶ podkapitola 3.1 (3.1 Přirozený pohyb obyvatelstva)
- ▶ předchozí oddíly v minulé část seminárky...
- ▶ oddíl 3.1.3 (3.1.3 Sňatečnost)
 - hrubá míra sňatečnosti za vybraný SO ORP v letech 1991, 2001 a 2011
 - $$hms = \frac{S}{\bar{S}} \cdot 1\,000$$
 - ▶ hms – hrubá míra sňatečnosti, S – počet uzavřených sňatků, S (s pruhem) – střední stav obyvatelstva
 - 1 tabulka pro všechny (3) roky a obce + za celý SO ORP
 - ▶ bude v ní: S, S (s pruhem), hms
 - komentář zhodnocující vývoj hms – cca odstavec textu (tj. alespoň 5 vět)
 - ▶ nejen popis, ale i interpretace (tj., proč tomu tak je...)

Zadání 3. části seminární práce (5)

▶ oddíl 3.1.4 (3.1.4 Rozvodovost)

- hrubá míra rozvodovosti a index rozvodovosti za obce vybraného SO ORP (a za celý SO ORP) v letech 1991, 2001, 2011

- $$\text{hmro} = \frac{R}{S} \cdot 1\,000$$

- ▶ hmro – hrubá míra rozvodovosti, R – počet rozvodů, S (s pruhem) – střední stav obyvatelstva

- $$i_r = \frac{R}{S} \cdot 100$$

- ▶ i_r – index rozvodovosti, R – počet rozvodů, S – počet uzavřených sňatků

- 1 tabulka pro všechny (3) roky a obce + za celý SO ORP

- ▶ bude v ní: R, S, S (s pruhem), hmro, i_r

- komentář zhodnocující vývoj hmro a i_r – cca odstavec textu

- ▶ nejen popis, ale i interpretace (tj., proč tomu tak je...)

Zadání 3. části seminární práce (6)

▶ oddíl 3.1.5 (3.1.5 Potratovost)

- hrubá míra potratovosti a index potratovosti za vybraný SO ORP v letech 1992(!), 2001 a 2011

- $$\text{hmpo} = \frac{A}{S} \cdot 1\,000$$

- ▶ hmpo – hrubá míra potratovosti, A – počet potratů, S (s pruhem) – střední stav obyvatelstva

- $$\text{ipo} = \frac{A}{N} \cdot 100$$

- ▶ ipo – index potratovosti, A – počet potratů, N – počet narozených celkem
- 1 tabulka pro všechny (3) roky a obce + za celý SO ORP
 - ▶ bude v ní: A, N, S (s pruhem), hmpo, ipo
- komentář zhodnocující vývoj hmpo a ipo – cca odstavec textu
 - ▶ nejen popis, ale i interpretace (tj., proč tomu tak je...)

Zadání 3. části seminární práce (7)

- jaká (nová) data tedy budou (pro zmíněné 3 oddíly) potřeba?
 - ▶ počet uzavřených sňatků (1991, 2001, 2011)
 - ▶ počet rozvodů (1991, 2001, 2011)
 - ▶ počet potratů (1992, 2001, 2011)
 - pro rok 1991 nejsou dohledatelná data, proto počítejte s rokem 1992!
 - ▶ počet narozených celkem (1991, 2001, 2011)
 - zde by tedy měly být započítány (vedle živě narozených) i děti narozené mrtvě, avšak tento údaj je pro jednotlivé obce a roky nedohledatelný, proto mrtvě narozené zohledňovat nebudeme
 - jinými slovy údaj o celkovém počtu narozených berte jako totožný s údajem o počtu živě narozených
 - ▶ **vše potřebné lze nalézt v Databázi demografických údajů**
(<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>)

Zadání 3. části seminární práce (8)

► oddíl 3.1.6 (3.1.6 Mrtvorozenost)

- ukazatel mrtvorozenosti (mortality) za vybraný okres v letech 2001 a 2011 a komparace s daty za celou ČR (jiná data nedohledatelná)

- $$N_m = \frac{N^m}{N} \cdot 1\,000$$

- N_m – ukazatel mrtvorozenosti, N^m – počet mrtvě narozených, N – počet narozených celkem
- 1 tabulka pro oba roky za okres a ČR
 - bude v ní: N , N^m , N_m
- komentář zhodnocující vývoj N_m a komparaci – cca odstavec textu
 - nejen popis, ale i interpretace (tj., proč tomu tak je...)
- jaká data tedy budou potřeba?
 - počet mrtvě narozených za okres a za ČR (2001, 2011)
 - počet narozených celkem za okres a za ČR (2001, 2011)
 - vše potřebné lze nalézt na webu Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (konkrétně: <http://www.uzis.cz/katalog/zdravotnicka-statistika/narozeni-zemreli-do-1-roku>)

Zadání 3. části seminární práce (9)

► oddíl 3.1.7 (3.1.7 Kojenecká úmrtnost)

- kvocient kojenecké úmrtnosti za vybraný okres v letech 2001 a 2011 a komparace s daty za celou ČR (jiná data nedohledatelná či pro SO ORP dosahují příliš nízkých hodnot)
- $kú = \frac{D_0}{N^v} \cdot 1\,000$
 - $kú$ – kvocient kojenecké úmrtnosti, D_0 – počet zemřelých ve stáří do 1 roku, N^v – počet živě narozených
- 1 tabulka pro oba roky za okres a ČR
 - bude v ní: D_0 , N^v , $kú$
- komentář zhodnocující vývoj $kú$ a komparaci – cca odstavec textu
 - nejen popis, ale i interpretace (tj., proč tomu tak je...)
- jaká data tedy budou potřeba?
 - počet zemřelých ve stáří do 1 roku za okres a za ČR (2001, 2011)
 - počet živě narozených za okres a za ČR (2001, 2011)
 - vše potřebné lze nalézt v demografických ročenkách (za okresy/ČR) na webu ČSÚ (např.: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2000-2009-4aj3ztrq1o>)

Zadání 3. části seminární práce (10)

▶ oddíl 3.1.8 (3.1.8 Naděje dožití)

- naděje dožití za vybraný okres v letech 1991, 2001 a 2011 a komparace s daty za celou ČR (výjimečně rok 1991 i ČR!)
 - ▶ vychází z úmrtnostních tabulek (ty ale počítat nebudeme)...

2003		Česká republika					
		Muži			Ženy		
věk age	qx	px	lx	dx	Lx	Tx	ex
0	0,004292	0,995708	100000	429	99605	7202076	72,03
1	0,000402	0,999598	99571	40	99551	7103370	71,34
2	0,000215	0,999785	99531	21	99520	7003820	70,37
3	0,000241	0,999759	99509	24	99497	6904299	69,38
4	0,000162	0,999838	99485	16	99477	6804802	68,40
5	0,000148	0,999852	99469	15	99462	6705324	67,41
6	0,000154	0,999846	99455	15	99447	6605862	66,42
7	0,000174	0,999826	99439	17	99431	6506415	65,43
8	0,000192	0,999808	99422	19	99412	6406985	64,44
.
.
101	0,607427	0,392573	18	11	12	18	1,03
102	0,646236	0,353764	7	5	5	6	0,85
103	1,000000	0,000000	2	2	1	1	0,50

- 1 tabulka pro všechny (3) roky za okres a ČR
 - ▶ uvést zvlášť hodnoty pro muže a zvlášť pro ženy
 - ▶ někdy budou dohledatelné pouze intervaly let, proto použít hodnoty z intervalu, v němž je požadovaný rok zahrnut
- 1 graf vývoje naděje dožití pro muže a ženy v daném okrese a v celé ČR sestrojený na základě dat z vaší tabulky

Zadání 3. části seminární práce (11)

- komentář zhodnocující vývoj naděje dožití a komparaci – cca odstavec textu
 - ▶ nejen popis, ale i interpretace (tj., proč tomu tak je...)
- jaká data tedy budou potřeba?
 - ▶ hodnoty naděje dožití pro muže a ženy za okres a za ČR (1991, 2001, 2011)
 - ▶ vše potřebné lze nalézt v úmrtnostních tabulkách (za okresy/ČR) na webu ČSÚ (konkrétně: https://www.czso.cz/csu/czso/umrtnostni_tabulky)
- ▶ termín odevzdání 3. části SP: do úterý 7. 11. 2016, 23:59
- ▶ další části seminární práce vkládejte za již hotové (opravené)
 - průběžné číslování obrázků a tabulek
 - průběžné přidávání zdrojů
- ▶ problémy budeme řešit opět v předmětové diskuzi...

Máte slovo...

- ▶ prezentace jednoho odborného článku:
 - Je druhý demografický přechod stále relevantní koncept pro evropské státy? (F. Hermann)

Děkuju za pozornost :)

